

УДК 378.014.6:351.74

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.83.2.26>

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ РІЗНОВИДІВ СЛУЖБОВОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Головков О.М.,
*кандидат юридичних наук,
викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки
Донецького державного університету внутрішніх справ
ORCID: 0009-0005-4649-539X
e-mail: a.golovkov@ukr.net*

Олексієнко С.В.,
*викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки
Донецького державного університету внутрішніх справ
ORCID: 0009-0006-9150-8329
e-mail: soleksienko926@gmail.com*

Скрипка О.М.,
*викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки
Донецького державного університету внутрішніх справ
ORCID: 0009-0002-0791-3809
e-mail: skrypka70@ukr.net*

Головков О.М., Олексієнко С.В., Скрипка О.М. Актуальні питання удосконалення різновидів службової підготовки поліцейських.

В статті авторами надано характеристику видів службової підготовки, а саме функціональної підготовки, загальнопрофільної підготовки, тактичної підготовки, вогневої підготовки, фізичної підготовки. Зроблено висновок про те, що з метою удосконалення службової підготовки поліцейських актуальним є реалізація заходів як структурного перегляду її різновидів, так і якісного оновлення її змісту з урахуванням сучасних викликів, що існують в поліцейській діяльності, розвитку Національної поліції на сучасному етапі державотворення. Враховуючи зміст навчання з функціональної підготовки, доведено, що правильнішим буде вести мову про «функціонально-правову підготовку», яку запропоновано визначити, як комплекс заходів, спрямованих на набуття і вдосконалення поліцейським знань, умінь та навичок у сфері нормативно-правового забезпечення службової діяльності, особливостей поліцейської діяльності з урахуванням специфіки функціональних обов'язків поліцейських, необхідних для успішного виконання ним службових обов'язків. Наголошено на необхідності удосконалення назви складової «безпека життєдіяльності» загальнопрофільної підготовки, замінивши її такою назвою «особиста безпека поліцейського та безпека життєдіяльності». Визначено доцільність опанування тактичної медицини поліцейськими, яку запропоновано додати до складової домедичної підготовки. Доведено необхідність включення до тактичної підготовки питань удосконалення навичок тактики керування службовим автомобілем; ефективного застосування основних різновидів спеціальної техніки, технічних приладів, технічних засобів та спеціалізованого програмного забезпечення, зокрема тактики застосування БПЛА; тактики дій поліції в умовах впливу джерел іонізуючого випромінювання. Підтримано позицію науковців щодо необхідності формування нової моделі фізичної підготовки в рамках службової підготовки поліцейських з імплементацією стандартів НАТО, для чого пропонується таких заходів: вивчення позитивного досвіду Збройних сил України в частині розробки методичних рекомендацій індивідуальної фізичної підготовки військовослужбовців за стандартами НАТО; перегляд нормативів з фізичної підготовки; створення типової програми фізичної підготовки в рамках службової підготовки поліцейських. Доведено необхідність запровадження в системі службової підготовки поліцейських нового її різновиду – «загальновійськова підготовка».

Ключові слова: поліція, службова підготовка, функціональна підготовки, загальнопрофільна підготовка, тактична підготовка, вогнева підготовка, фізична підготовка.

Golovkov O.M., Oleksienko S.V., Skrypka O.M. Actual issues of improvement of types of official training of police officers.

In the article, the authors provided a description of the types of service training, namely functional training, general training, tactical training, fire training, physical training. It was concluded that in order to improve the professional training of police officers, it is urgent to implement the measures of structural revision of its varieties, as well as qualitative updating of its content, taking into account the modern challenges that exist in police activity, the development of the National Police at the current stage of state formation. Taking into account the content of training on functional training, it has been proven that it would be more correct to talk about “functional and legal training”, which is proposed to be defined as a set of measures aimed at the acquisition and improvement of police knowledge, abilities and skills in the field of regulatory and legal support of official activities, features of police activity, taking into account the specifics of the functional duties of police officers, necessary for the successful performance of their official duties. It was emphasized the need to improve the name of the “life safety” component of general training, replacing it with the name “policeman’s personal safety and life safety”. The expediency of mastering tactical medicine by police officers was determined, which was proposed to be added to the component of pre-medical training. The need to include issues of improving the tactics of driving a company car in tactical training has been proven; effective use of the main varieties of special equipment, technical devices, technical means and specialized software, in particular, the tactics of using UAVs; tactics of police actions under the influence of sources of ionizing radiation. The position of scientists regarding the need to form a new model of physical training within the framework of service training of police officers with the implementation of NATO standards is supported, for which the following measures are proposed: studying the positive experience of the Armed Forces of Ukraine in terms of developing methodological recommendations for individual physical training of servicemen according to NATO standards; review of standards for physical training; creation of a typical program of physical training within the framework of official training of police officers. The need to introduce a new type of training in the system of police officer training – “general military training” – has been proven.

Key words: police, service training, functional training, general training, tactical training, fire training, physical training.

Постановка проблеми. Зміни у суспільстві, нові виклики та технології вимагають постійного оновлення та підвищення якості підготовки поліцейських. Усвідомлюючи важливість набуття, закріплення, оновлення знань, вмінь та навичок поліцейськими у системі Національної поліції України запроваджено обов’язкову службову підготовку для її персоналу.

На сьогоднішній день службова підготовка поліцейських є невід’ємною складовою їх професійного навчання і відповідає сутності концепції «lifelong learning» («навчання протягом життя»). Ця концепція відповідає потребам будь-якої сучасної діяльності, а тим більше правоохоронної, яка має здійснюватися з урахуванням усіх тенденцій розвитку суспільства та законодавства, враховувати кращі світові надбання тощо [1, с. 157].

Слід відзначити, що перегляд підходів до організації службової підготовки, її змісту, завдань, спричинений також змінами в поліцейській діяльності, обумовлених запровадженням правового режиму воєнного стану в Україні і залученням поліцейських до невластивому до цього часу функціоналу, який потребує формування, закріплення нових знань, умінь та навичок працівників поліції та оновлення існуючих компетентностей з урахуванням викликів сьогодення для ефективного виконання завдань поліції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження адміністративно-правових засад службової підготовки поліцейських наразі являє собою надзвичайно актуальне питання, якому вже було присвячено увагу в дослідженнях багатьох українських вчених, а саме: Л.С. Лапіної, О.М. Мердової, І.М. Охріменка, А.В. Танька, О.П. Цуркана Д.В. Швеця та інших.

Не применшуючи важливості вже опублікованих праць про службову поліцейських, наголошено, що вказане питання не втрачає своєї актуальності, особливо з урахуванням змін в поліцейській діяльності, обумовлених правовим режимом воєнного стану. З огляду на це не викликає

сумнівів той факт, що дослідження питань удосконалення різновидів службової підготовки поліцейських є актуальним та своєчасним.

Мета статті полягає в тому, щоб на підставі узагальнення чинного законодавства, вітчизняних наукових, публіцистичних, довідникових, навчальних та інших джерел виявити актуальні питання, що потребують вирішення, та напрями вдосконалення різновидів службової підготовки поліцейських.

Виклад основного матеріалу. На сьогоднішній день порядок планування, проведення та обліку занять, здійснення контролю знань, умінь та навичок осіб молодшого, середнього та вищого складу Національної поліції України у системі службової підготовки визначає Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України, затверджене наказом Міністерства внутрішніх справ України від 26 січня 2016 року № 50.

У системі службової підготовки виділяють такі її різновиди:

1. Функціональна підготовка, яка є комплексом заходів, спрямованих на набуття і вдосконалення поліцейським знань, умінь та навичок у сфері нормативно-правового забезпечення службової діяльності, необхідних для успішного виконання ним службових обов'язків.

2. Загальнопрофільна підготовка, яка являє комплекс заходів, спрямований на набуття і вдосконалення поліцейським знань, умінь та навичок, необхідних для формування психологічної надійності та стійкості, готовності до дій у надзвичайних ситуаціях, а також надання домедичної допомоги в процесі виконання службових завдань.

3. Тактична підготовка, яка визначається як комплекс заходів, спрямований на набуття і вдосконалення поліцейським знань, умінь та навичок, необхідних для формування готовності до дій у ситуаціях з різним ступенем ризику, здатності прогнозувати їх розвиток та своєчасно приймати правомірні рішення.

4. Вогнева підготовка, що є комплексом заходів, спрямованих на вивчення поліцейським основ стрільби з вогнепальної зброї, правомірного її застосування (використання) та вдосконалення навичок безпечного поводження з нею, швидкісної та влучної стрільби по нерухомих і рухомих цілях, з різних положень, в обмежений час, в русі тощо.

5. Фізична підготовка, яка являє комплекс заходів, спрямований на формування та вдосконалення рухових умінь і навичок, розвиток фізичних якостей та здібностей поліцейського з урахуванням особливостей його професійної діяльності [2]. Розглянемо їх більш детально.

Що стосується функціональної підготовки, то головною її особливістю є те, що її заходи здійснюються з урахуванням конкретного профілю діяльності поліцейського, тобто специфіки його функціональних обов'язків.

В Положенні про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України, затверджене наказом Міністерства внутрішніх справ України від 26 січня 2016 року № 50, зокрема зазначається, що навчання з функціональної підготовки передбачає вивчення:

- міжнародно-правових актів та законодавства України у сфері дотримання прав і свобод людини та громадянина;
- особливостей застосування нормативно-правових актів, що регламентують діяльність Національної поліції України, залежно від специфіки і профілю службової діяльності, а також удосконалення навичок складання службових та процесуальних документів;
- вимог щодо дотримання поліцейськими дисципліни і законності;
- прийомів та способів успішного виконання службових завдань відповідно до службових обов'язків поліцейського, а також вимог трудової дисципліни;
- етичних норм поведінки та толерантності при виконанні поліцейським службових обов'язків, а також у повсякденному житті;
- позитивного досвіду у роботі Національної поліції України, правоохоронних та поліцейських органів зарубіжних держав;
- аспектів удосконалення процесу управління органами поліції та людськими ресурсами [2].

Цілком погоджуємося із позицією О.М. Мердової та О.П. Цурканом про те, що «зміст функціональної підготовки є значно ширшим ніж її визначення, а отже воно, на нашу думку потребує удосконалення. Визначення, що надано в абзаці 1 п. 6 розділу I Положення про службу підготовки працівників Національної поліції України по суті розкриває поняття не «функціональної підготовки», а «правової підготовки», яка є її частиною» [3, с. 126-127]. З огляду на це, автори, враховуючи те, що до змісту функціональної підготовки належить вивчення питань загаль-

них для різних підрозділів Національної поліції та спеціальних залежно від специфіки профілю діяльності, притаманних певним підрозділам, пропонують цей вид службової підготовки називати «загальнопрофільна підготовка» [3, с. 127]. З чим ми не можемо погодитися, оскільки слово «загальнопрофільна» у буквальному тлумаченні означає загальну «сукупність основних типових рис, які характеризують фах» [4, с. 334], тобто загальна для всіх поліцейських. Враховуючи зміст навчання з функціональної підготовки, на нашу думку правильнішим буде вести мову про «функціонально-правову підготовку», яку пропонуємо визначити, як комплексом заходів, спрямованих на набуття і вдосконалення поліцейським знань, умінь та навичок у сфері нормативно-правового забезпечення службової діяльності, особливостей поліцейської діяльності з урахуванням специфіки функціональних обов'язків поліцейських, необхідних для успішного виконання ним службових обов'язків.

На сьогоднішній день до складу загальнопрофільної підготовки віднесено:

- безпеку життєдіяльності;
- домедичну підготовку;
- психологічну підготовку [2].

Не заперечуючи щодо таких складових загальнопрофільної підготовки, вважаємо доречним дещо удосконалити їх назву.

Так, безпека життєдіяльності у Положенні про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України, затверджене наказом Міністерства внутрішніх справ України від 26 січня 2016 року № 50 визначається як навчання, спрямоване на здобуття поліцейськими теоретичних знань та оволодіння практичними вміннями і навичками, необхідними для формування готовності до мінімізації і нейтралізації небезпек, що можуть загрожувати життю і здоров'ю поліцейського або інших осіб, а також збереженню матеріальних цінностей [2], тобто фактично складається з набуття компетентностей за двома напрямками:

- особистої безпеки поліцейського;
- безпеки життєдіяльності особистості, суспільства і життєвого середовища.

Враховуючи це, пропонуємо для цього різновиду загальнопрофільної підготовки застосовувати термін «особиста безпека поліцейського та безпека життєдіяльності».

Домедична підготовка - це навчання, спрямоване на здобуття поліцейським теоретичних знань з основ медичної допомоги та оволодіння практичними вміннями і навичками, необхідними для надання домедичної допомоги особам, які її потребують. Зазначене навчання передбачає формування у поліцейських знань і вдосконалення практичних умінь та навичок щодо:

- надання само- і взаємодопомоги в разі отримання травматичних пошкоджень і поранень, отруєння, нещасного випадку, раптового захворювання тощо;
- профілактики захворювань [2].

Зазначимо, що компетентності з домедичної підготовки є безумовно важливими для поліцейських в умовах повсякденної діяльності, проте в особливих умовах, якими, наприклад, умови воєнного стану, надзвичайного стану особливо актуальним є наявність компетентностей у поліцейських з тактичної медицини, про що неодноразово наголошувалося у науковій літературі.

Так, наприклад, О.О. Мислива пише: «В Україні чинні протоколи надання екстреної медичної допомоги постраждалим не в повному обсязі відповідають потребам поліцейських виконувати службові завдання, що виникають при атиповій, загрозливій або надзвичайній ситуації, ситуації активного стрілка, зокрема проведення антитерористичних операцій в умовах міста, випадки захоплення заручників, терористичні акти під час масових заходів або їх загрози. Враховуючи наявність нормативно-правового обов'язку поліцейського в наданні невідкладної допомоги під час виконання службових завдань, які вимагають врахування навколишніх ризиків, а також підґрунтя для впровадження позитивного світового досвіду з цих питань, доцільним є впровадження в підготовку та діяльність поліцейських міжнародних стандартів тактичної медичної допомоги» [5, с. 310].

І.Ю. Токар та Р.Г. Валєєв пропонують запровадження у професійній підготовці поліцейських окремого курсу (або складової тактико-спеціальної підготовки), присвяченого медицині екстрених ситуацій у військових та цивільних умовах [6, с. 92]. Підтримуючи актуальність такої пропозиції, вважаємо недоцільним запровадження такого навчання в межах тактико-спеціальної підготовки.

Як бачимо, опанування тактичної медицини поліцейськими є нагальною вимогою сьогодення, особливо в умовах дії в Україні правового режиму воєнного стану, саме тому вважаємо за

доцільне до аналізованого нами різновиду загальнопрофільної підготовки поряд з домедичною підготовкою додати тактичну медицину.

У 2020 році загальнопрофільну підготовку було доповнено психологічною підготовкою, яку визначено як навчання, спрямоване на здобуття поліцейськими теоретичних знань та оволодіння практичними вміннями і навичками, необхідними для формування професійно-психологічної надійності, стійкості, готовності до різноманітних умов службової діяльності, а також конструктивної комунікації з населенням [2].

Найбільш практично спрямованою у системі службової підготовки поліцейських є тактична підготовка, оскільки відповідно до вимог законодавства не менше 90 відсотків загального навчального часу з цього виду підготовки повинні складати практичні заняття.

До складових тактичної підготовки віднесено:

1) тактику дій, якою є навчання, спрямоване на формування в поліцейського необхідних знань, умінь та навичок з вибору найбільш ефективного і безпечного алгоритму взаємодії (індивідуально, у парі або у складі групи) з особою (особами), щодо якої (яких) здійснюються поліцейські заходи;

2) тактику самозахисту та особистої безпеки (далі - тактика самозахисту) - навчання, спрямоване на формування в поліцейського необхідних знань, умінь та навичок щодо ефективного застосування в ситуаціях із різним ступенем ризику прийомів боротьби, спеціальних засобів, зброї та способів подолання природних і штучних перешкод [2].

Навчання з тактичної підготовки передбачає набуття та вдосконалення поліцейськими навичок щодо:

– збирання, узагальнення та аналізу інформації про оперативну обстановку, прогнозування розвитку подій, прийняття раціональних управлінських рішень;

– формування морально-психологічної стійкості до виконання службових завдань в особливих умовах;

– перевірки документів у підозрілих осіб, доставляння правопорушників до підрозділу поліції, зупинки та огляду транспортного засобу;

– огляду місць можливого перебування осіб, які переховуються від слідства і суду, ухиляються від виконання кримінального покарання;

– дій при виявленні вибухових пристроїв та речовин (у тому числі наркотичних);

– припинення групових порушень публічного (громадського) порядку та масових заворушень;

– затримання правопорушників (у тому числі озброєних, у будинках та на місцевості) як особисто, так і в складі наряду з правомірним застосуванням поліцейських заходів примусу;

– припинення протиправних дій за допомогою вогнепальної зброї, застосування та використання зброї в службовій діяльності (прийняття рішення про застосування та використання вогнепальної зброї, вибір цілі для знешкодження);

– володіння прийомами боротьби (рукопашного бою) та способами подолання перешкод природного і штучного характеру;

– ефективного застосування основних різновидів спеціальних засобів, які перебувають на озброєнні в органах поліції, та дотримання правил їх експлуатації;

– з інших питань тактичної підготовки, які виникають у процесі службової діяльності.

Як бачимо перелік навичок, що формуються і удосконалюються під час навчання з тактичної підготовки є відкритим, оскільки завершується словами «з інших питань тактичної підготовки, які виникають у процесі службової діяльності» можна стверджувати, що до цього різновиду службової підготовки можуть входити й інші питання тактичного спрямування. Серед таких ми можемо виділити, наприклад:

- удосконалення навичок тактики керування службовим автомобілем;

- ефективного застосування основних різновидів спеціальної техніки, технічних приладів, технічних засобів та спеціалізованого програмного забезпечення;

- тактика дій поліції в умовах впливу джерел іонізуючого випромінювання.

Останнє є особливо важливим в умовах сьогодення оскільки Міністерством внутрішніх справ України спільно з Управлінням радіологічної безпеки Національної адміністрації з ядерної безпеки Міністерства енергетики Сполучених Штатів Америки реалізує проєкт міжнародної технічної допомоги «Покращення стану захищеності та реагування стосовно джерел іонізуючого випромінювання в Україні».

Одним із завдань проєкту є імплементація навчального курсу (модуля) «Реагування поліції на неправомірні дії, пов'язані з джерелами іонізуючого випромінювання, під час їх використання, зберігання або транспортування» в освітній процес закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, що належать до сфери управління Міністерства внутрішніх справ України у вигляді передбачення відповідної тематики в програмі навчальної дисципліни «Тактико-спеціальна підготовка» [12]. Враховуючи важливість і актуальність набуття компетентностей із реагування поліції на неправомірні дії, пов'язані з джерелами іонізуючого випромінювання, під час їх використання, зберігання або транспортування усіма діючими працівниками поліції, вважаємо за доцільним імплементацію вищеназваного курсу до тактичної підготовки в межах службової підготовки поліцейських.

Доповнення системи навчання тактичної підготовки питаннями ефективного застосування основних різновидів спеціальної техніки, на сьогоднішній день, є особливо актуальним щодо набуття та вдосконалення поліцейськими навичок з основ тактики застосування БПЛА в діяльності поліції, оскільки через війну з РФ тема застосування безпілотних повітряних суден та спеціальних технічних засобів протидії їх застосуванню є надзвичайно нагальною.

Зазначене підтверджується і тим, що у 2023 році положення Закону України «Про Національну поліцію» доповнено рядом норм, що стосуються використання і застосування безпілотних повітряних суден та спеціальних технічних засобів протидії їх застосуванню.

Так, в п. 47 ч. 1 ст. 23 зазначеного нормативно-правового акту закріплено повноваження поліції щодо використання безпілотних повітряних суден; п. 48 – щодо вжиття заходів для запобігання, виявлення та припинення порушень порядку та правил використання повітряного простору України експлуатантами безпілотних повітряних суден над визначеною територією чи об'єктом із спеціальним режимом або над місцем здійснення спеціального поліцейського контролю, проведення операцій із припинення правопорушення; частину 1 ст. 40 у 2023 році було доповнено повноваженнями поліції щодо застосування безпілотних повітряних суден та спеціальних технічних засобів протидії їх застосуванню [8].

Враховуючи це, вважаємо додати тематику щодо набуття та вдосконалення поліцейськими навичок з основ тактики застосування БПЛА в діяльності поліції до системи тактичної підготовки, зокрема включивши такі основні теми:

- задачі аеророзвідки;
- основи роботи та будова БПЛА, додатковими інструментами;
- особливості роботи з БПЛА у складних метеоумовах;
- питання мінімізації ризиків для екіпажу БПЛА під час виконання завдань тощо.

Метою зазначеного навчання, на нашу думку, є формування та удосконалення професійних навичок поліцейських з тактики застосування безпілотних повітряних суден та спеціальних технічних засобів протидії їх застосуванню.

На думку науковців, вогнева підготовка є однією з найважливіших дисциплін у системі службової підготовки українських правоохоронців. Погіршення криміногенної ситуації в державі, збільшення кількості нелегальної зброї у населення, посилення боротьби зі злочинністю в контексті реформування правоохоронної системи призвели до того, що зловмисники все активніше протидіють заходам подолання злочинності. Окремі особи та навіть злочинні угруповання дедалі частіше провокативно погрожують та нападають на правоохоронців. [9, с. 105]. Крім того, повномасштабна війна російської федерації проти України призвела до значного збільшення кількості людей, які можуть мати у обігу вогнепальну зброю, а також психологічно і практично підготовлені до її використання.

Навчання з вогневої підготовки передбачає:

- вивчення матеріальної частини зброї, її тактико-технічних характеристик, заходів безпеки при поводженні з нею, а також порядку і правил її застосування та використання;
- формування та вдосконалення у поліцейських практичних навичок умілого та безпечного поводження з вогнепальною зброєю (швидкісне дістання пістолета з кобури та приведення його в бойову готовність, виконання пострілу, усунення затримок при стрільбі тощо);
- виконання прийомів швидкісної стрільби в різних умовах, з різних положень, з перенесенням вогню по мішенях тощо;
- відпрацювання нормативів з вогневої підготовки.

Так, як і навчання з тактичної підготовки, фізична підготовка поліцейських в рамках службової підготовки є максимально практично орієнтованою, це є свідченням того, що зазначені два різновиди підготовки поліцейських розцінюються керівництвом найбільш важливими.

Навчання з фізичної підготовки передбачає формування та вдосконалення в поліцейських:

– рухових якостей та навичок, необхідних у повсякденній діяльності та в разі виникнення екстремальних ситуацій;

– витривалості, швидкісних та силових якостей, які забезпечують можливість переслідування правопорушника та перевагу в силовому протистоянні при його затриманні, у тому числі з подоланням природних та штучних перешкод;

– навичку самоконтролю фізичного стану та стану в процесі виконання фізичних вправ [2].

Аналіз положень розділу X «Умови і порядок виконання поліцейськими вправ з фізичної підготовки» дає нам право висновувати про те, що до цим різновидом службової підготовки передбачено опанування поліцейськими таких основних нормативів: комплексна силова вправа, підтягування на перекладині, згинання і розгинання рук в упорі лежачі, біг на 100, 1000 та 3000 метрів, човниковий біг (10 г 10 метрів), однак в Положенні про організацію службової підготовки поліцейських не розкриваються питання, з урахуванням яких саме стандартів, засобів, програм забезпечується така підготовка.

Як справедливо зазначається в спеціалізованій літературі зазначаються, що повномасштабна війна на території нашої країни позначилися на всіх сферах діяльності, не виключенням є і діяльність Національної поліції України, працівники якої беруть безпосередню участь у бойових діях, реалізують стабілізаційні заходи на деокупованих територіях, а також виконують поліцейські завдання в умовах дії правового режиму воєнного стану, які доволі часто пов'язані із надмірними фізичними навантаженнями на їх організм, які обумовлені чисельними факторами. До прикладу, неспецифічні навантаження на організм поліцейського, обумовлені виконанням спеціальних службових завдань, носіння спорядження, що важить від 15 до 30 кг залежно від характеру завдань, що виконуються поліцейським, недостатність часу на відновлення сил, обумовлена більшою тривалістю виконання обов'язків, що передбачають інтенсивні навантаження, ніж часу на відпочинок після фізичної активності. Зазначені обставини обумовлюють перегляд існуючого комплексу заходів, спрямованого на формування та вдосконалення рухових умінь і навичок, розвиток фізичних якостей та здібностей поліцейських з урахуванням особливостей їх професійної діяльності. Зазначене цілком стосується і процесу фізичної підготовки здобувачів вищої освіти закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, яка повинна бути спрямована як на загальне зміцнення організму, так і на формування військово-прикладних навичок спеціалізованими вправами. З урахуванням цього актуалізуються питання щодо доцільності запровадження стандартів НАТО до системи організації фізичної підготовки поліцейських [10, с. 242].

Підтримуючи таку позицію, вважаємо за необхідне формування нової моделі фізичної підготовки в рамках службової підготовки поліцейських з імплементацією стандартів НАТО, яка є можливою за умов реалізації таких заходів:

- вивчення позитивного досвіду Збройних сил України в частині розробки методичних рекомендацій індивідуальної фізичної підготовки військовослужбовців за стандартами НАТО;
- перегляд нормативів з фізичної підготовки;
- створення типової програми фізичної підготовки в рамках службової підготовки поліцейських.

Запроваджений у 2022 році правовий режим воєнного стану в Україні, заходи якого передбачають залучення особового складу Національної поліції, засвідчив про часткову готовність поліцейських до участі у таких заходах через відсутність у них первинних знань та навичок із загальновійськової підготовки, до якої зокрема належать знання з топографії, інженерної підготовки, підготовки по зв'язку, тактики загальновійськового бою, бойового злагодження тощо.

В.С. Тулінов зазначає, що на сьогоднішній день працівники Національної поліції України беруть безпосередню участь у бойових діях, реалізують стабілізаційні заходи на деокупованих територіях, а також виконують поліцейські завдання в умовах дії правового режиму воєнного стану, зокрема, пов'язані із забезпеченням публічної безпеки і порядку, протидією диверсійним групам, виявленням колаборантів тощо, що обумовлює виконання ними неспецифічних для поліції функцій, а отже і спричиняє необхідність наявності у поліцейських спеціальних знань і навичок щодо їх реалізації [11, с. 224].

Усвідомлюючи таку ситуацію Міністерством внутрішніх справ України було розроблено та запроваджено Типову програму первинної військово-професійної підготовки здобувачів освіти і

працівників закладів вищої освіти МВС, рядового та начальницького складу служби цивільного захисту та поліцейських [12], яка передбачає отримання необхідних первинних знань та навичок загальновійськової підготовки, а також підвищення готовності до самостійного виконання обов'язків в умовах правового режиму воєнного стану.

Однак, слід відзначити, що така підготовка не здійснюється на системній основі, а реалізовувалася одноразово у 2022 році, саме тому, на нашу думку, доцільно запровадити в системі службової підготовки поліцейських новий її різновид – «загальновійськова підготовка».

На нашу думку, загальновійськова підготовка поліцейських може включати в себе елементи, які характерні для військової служби, оскільки певні аспекти військової підготовки можуть бути корисними для поліцейської діяльності. Однак важливо враховувати, що поліція та військова служба виконують різні функції, і підготовка поліцейських повинна відображати специфіку їхньої роботи в умовах правового режиму воєнного стану або при реалізації заходів територіальної оборони, руху опору.

Висновки. Узагальнюючи вищенаведене вважаємо, що з метою удосконалення службової підготовки поліцейських актуальним є реалізація заходів як структурного перегляду її різновидів, так і якісного оновлення її змісту з урахуванням сучасних викликів, що існують в поліцейській діяльності, розвитку Національної поліції на сучасному етапі державотворення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бугайчук К.Л. Застосування технологій дистанційного навчання в післядипломній освіті працівників Національної поліції. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України*: зб. матеріалів / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. спец. фіз. підготовки. Харків: ХНУВС, 2017. С. 157–161.
2. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України: наказ МВС України від 26 січня 2016 року № 50. *Офіційний вісник України*. 2016. № 22. Ст. 861.
3. Мердова О.М., Цуркан О.П. Адміністративно-правові засади професійного навчання поліцейських: монографія. Київ: ВД «Дакор», 2020. 186 с.
4. Словник української мови: в 11 т. / АН Української РСР, Ін-т мовознав. ім. О.О. Потебні; редкол.: І.К. Білодід (голова) та ін. Київ: Наук. думка, 1970–1980. Т. 8: Природа-Ряхтливий / ред. тому: В.О. Винник та ін.. 1977. 927 с.
5. Мислива О.О. Впровадження тактичної медицини в підготовку та діяльність Національної поліції України. *Вісник ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка*. 2018. Вип. 1 (81). С. 304–312.
6. Валєєв Р.Г., Токар І.Ю. Актуальність підготовки майбутніх поліцейських до використання методів тактичної медицини та медицини екстрених ситуацій. *Стан та перспективи реформування сектору безпеки і оборони України*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (24 листопада 2017 року): у 2 т. Київ: Національна академія прокуратури України, 2017. Т. 1. С. 90–92.
7. Лист Департаменту освіти, науки та спорту МВС України «Про імплементацію навчального курсу» від 28 жовтня 2023 року № 17805/48-2023.
8. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 року № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 40-41. Ст. 379.
9. Гусак А., Гусак Т. Нормативне забезпечення занять з вогневої підготовки. *Trends in science and practice of today: The XXIX International Scientific and Practical Conference*. Stockholm, Sweden, July 26–29, 2022. P. 105–110.
10. Мердов С.П. До питання запровадження стандартів НАТО в частині фізичної підготовки майбутніх поліцейських. *Проблеми фізичного виховання та здоров'я молоді в сучасному освітньому середовищі*: зб. матер. міжнар. форуму, м. Дніпро, 18 травня 2023 р. Дніпро : ДДУВС, 2023. С. 242–244.
11. Тулінов В.С. Зміна підходів у підготовці майбутніх поліцейських крізь фокус військової тематики. *Актуальні питання адміністративного права та процесу*: матеріали всеукраїнської наукової конференції молодих вчених. м. Кропивницький, 02 грудня 2022 року. Кропивницький, 2022. С. 224-225.
12. Лист Департаменту освіти, науки та спорту МВС України «Про первинну військово-професійну підготовку» від 09 вересня 2022 року № 26345/48-2022.